

Handläggare
Anna Palén
Telefon: 08 508 15 029**Till**
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
2023-12-14

Remiss av Betänkandet Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – En ny huvudregel (SOU 2023:69)

Svar på remiss från kommunstyrelsen i Stockholms kommun dnr KS 2023/1209

Förvaltningens förslag till beslut

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutar att detta tjänsteutlåtande överlämnas som svar på remissen.

Sammanfattning

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning har av kommunstyrelsen i Stockholms kommun mottagit en remiss att besvara. Remissen gäller *Betänkandet Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – En ny huvudregel* (SOU 2023:69). Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 22 december 2023.

Förslagen syftar till att skapa bättre förutsättningar för informationsutbyte inom brottsbekämpningen. Det föreslås en huvudregel som tillåter utbyte av information mellan olika aktörer, samtidigt som integritet och rättssäkerhet säkerställs. Betänkandet innehåller även förslag på en central rapporteringspunkt där olika aktörer kan rapportera in brottsrelaterad information. Det förväntas underlätta informationsutbytet och effektivisera samarbetet mellan myndigheter.

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslagen som läggs fram om ett ökat informationsflöde till brottsbekämpningen (SOU 2023:69) och föreslår till nämnden att detta tjänsteutlåtande överlämnas som remissvar.

Bakgrund

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning har av kommunstyrelsen i Stockholms kommun mottagit en remiss att besvara. Remissen gäller *Betänkandet Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – En ny huvudregel* (SOU 2023:69).

Uppdraget var att lämna förslag på förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter samt

skolor. I uppdraget ingick även att föreslå en ny huvudregel i sekretesslagstiftningen när det gäller informationsdelning med brottsbekämpande myndigheter.

Syftet med uppdraget är att arbetet med att förebygga och bekämpa brott ska effektiviseras genom att möjligheterna att utbyta information förbättras i så stor utsträckning som möjligt utan att det medför ett oproportionerligt intrång i enskildas personliga integritet.

Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret, socialnämnden, utbildningsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd och Järva stadsdelsnämnd. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 22 december 2023.

Ärendet

Inom ramen för uppdraget kartlades brottsbekämpningens informationsbehov och de hinder mot informationsdelning som finns i dag. Uppdraget omfattade till en början statliga myndigheter, kommuner och skolor. Under kartläggningen identifierades även ett behov av informationsutbyte med regioner samt vissa enskilda, bland annat banker och andra finansiella företag. Flertalet myndigheter som kontaktades efterfrågade förbättrade möjligheter att få information från brottsbekämpningen, främst från Polismyndigheten och bättre möjligheter att dela information mellan myndigheter som inte har brottsbekämpande uppdrag. Det bedömdes i ett tidigt skede vara nödvändigt att avgränsa utredningen till att avse förbättrade möjligheter att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna. Med *brottsbekämpande myndigheter* avses Ekobrottsmyndigheten Kustbevakningen, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten.

Av kartläggningen identifierades att det inte är enbart rättsliga hinder som bidrar till att information inte delas i den utsträckningen som brottsbekämpningen behöver. Det framkom bland annat att lagstiftningen uppfattas som svåröverskådlig och komplicerad. De brottsbekämpande myndigheterna har även särskilt pekat på att möjligheterna att utbyta information på underrättelsestadiet är alltför begränsade.

Sammantaget utgör betänkandets förslag en ny huvudregel för informationsdelning till brottsbekämpningen. De viktigaste förslagen i betänkandet är följande:

- En ny lag om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna som innehåller
  - en skyldighet att på begäran lämna kontaktuppgifter till enskilda för alla myndigheter, dvs. även kommuner och regioner, och vissa enskilda verksamheter,

- en uppgiftsskyldighet för vissa statliga myndigheter,
  - en uppgiftsskyldighet för kommuner och regioner, och
  - en uppgiftsskyldighet för skolan.
- Utvidgade och förenklade möjligheter att lämna uppgifter från socialtjänsten och hälso- och sjukvården till brottsbekämpningen.
  - En skyldighet för banker och vissa andra finansiella företag att lämna uppgifter som rör kvalificerad brottslighet på underrättelsestadiet till Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen och Tullverket.
  - En rättslig grund för enskilda att behandla personuppgifter för att på begäran lämna ut sådana till de brottsbekämpande myndigheterna.

Nedan följer en kort redogörelse över några av de mest centrala förslagen.

En ny lag med skyldigheter att lämna uppgifter till brottsbekämpningen

Utredningen föreslår en ny lag med ett antal skyldigheter för myndigheter och vissa enskilda verksamheter att lämna information till de brottsbekämpande myndigheterna. Uppgiftsskyldigheterna bryter sekretess med stöd av 10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen, (2009:400), OSL och i förekommande fall tystnadsplikt. Uppgiftsskyldigheterna gäller dock oberoende av om en uppgift omfattas av sekretess eller tystnadsplikt.

Den nya lagen innehåller till att börja med ett förslag om skyldighet för myndigheter och enskilt bedriven verksamhet inom socialtjänst och hälso- och sjukvård samt skolor med enskild huvudman att på begäran lämna ut kontaktuppgifter till brottsbekämpningen. Med kontaktuppgifter avses här ett antal särskilt angivna kategorier av uppgifter som de brottsbekämpande myndigheterna kan ha behov av för att kontakta, identifiera och lokalisera enskilda. Skyldigheten att lämna kontaktuppgifter är avsedd att ge brottsbekämpningen en enkel tillgång till exempelvis adresser, telefonnummer, arbetsplats och ska inte kräva någon mer komplicerad bedömning av informationsinnehavaren vid utlämnande av en uppgift. För andra uppgifter som finns inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården har utredningen bedömt att det är olämpligt att föreslå generella uppgiftsskyldigheter. För dessa verksamheter föreslås i stället vissa ändringar av den befintliga lagstiftningen.

Utredningen föreslår att ett antal statliga myndigheter ska bli skyldiga att både på eget initiativ och på begäran lämna ut uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna. Motsvarande skyldighet föreslås träffa även kommuner och regioner, förutsatt att

uppgifterna inte omfattas av socialtjänstsekretess eller hälso- och sjukvårdssekretess. Skyldigheten att lämna uppgifter på eget initiativ är avsedd att få till stånd ett ökat informationsflöde av uppgifter som myndigheterna uppmärksammar i sitt ordinarie arbete om t ex begångna brott, brottsplaner eller nya brottsupplägg. I vissa situationer kan det finnas skäl att avstå från att lämna ut en uppgift. En myndighet kan avstå från att lämna ut en uppgift om det finns en sekretessbestämmelse som är tillämplig på uppgiften och det står klart att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Skolan nämns särskilt i direktiven som en viktig samverkanspart med brottsbekämpningen. Utredningen föreslår en särskild uppgiftsskyldighet för rektor, både vid skolor som drivs av offentliga och enskilda huvudmän. Skyldigheten för rektor att lämna uppgifter är något annorlunda utformad jämfört med övriga bestämmelser i den nya lagen. Till skillnad från övriga uppgiftsskyldigheter gäller skyldigheten för rektor att lämna information på eget initiativ enbart i förhållande till Polismyndigheten och alltså inte till övriga brottsbekämpande myndigheter. Vidare kan rektor avstå från att lämna en uppgift redan när övervägande skäl talar mot ett utlämnande. Det innebär dels att intresseavvägningen ska göras även om uppgiften inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt, dels att de skäl som talar mot ett utlämnande inte behöver vara lika starka för att utlämnande ska underlåtas i jämförelse med vad som föreslås för myndigheter som inte är skolor. Samtliga brottsbekämpande myndigheter kan dock begära ut en uppgift från skolan. Även i de fallen kan rektor i vissa situationer avstå från att lämna informationen.

Från lagens tillämpningsområde undantas, utom såvitt avser skyldigheten att lämna kontaktuppgifter, uppgifter som skyddas av bland annat så kallad statistiksekretess, hälso- och sjukvårdssekretess och socialtjänstsekretess. Det innebär att sådana uppgifter inte kan lämnas ut med stöd av de föreslagna uppgiftsskyldigheterna.

Lagen ska benämnas lagen om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna

Hälso- och sjukvården och socialtjänsten

Som utgångspunkt bedöms det inte lämpligt att föreslå någon generell skyldighet för hälso- och sjukvårdens och socialtjänsten att lämna uppgifter till brottsbekämpningen. Hälso- och sjukvården och socialtjänsten omfattas dock av den avgränsade uppgiftsskyldigheten för kontaktuppgifter som föreslås i den nya lagen. Därtill ges det förslag om en möjlighet för Säkerhetspolisen att begära ut uppgifter från hälso- och sjukvården för att förebygga,

förhindra och upptäcka brottslig verksamhet som består i terrorbrott eller brott mot Sveriges säkerhet.

I kartläggningen uttryckte flera brottsbekämpande myndigheter ett behov av att i större utsträckning än i dag ta del av uppgifter från socialtjänsten. Behovet rör främst ytterligare möjligheter att få kontaktuppgifter till enskilda, uppgifter om var en enskild uppehåller sig och vem som utgör dennes släkt och umgänge. Polismyndigheten betonade återkommande vikten av att få mer uppgifter för att i ett tidigt skede fånga upp unga, men även vuxna, på väg in i kriminalitet. Flera kommuner beskrev att sekretesslagstiftningen sällan är ett hinder i arbetet när det finns en fungerande samverkan mellan socialtjänst och polis. Samtidigt uppgav många kommuner att lagstiftningen upplevs komplicerad. En återkommande synpunkt är att de sekretessbrytande bestämmelserna ofta är beroende av en straffrättslig bedömning av vilket brott som uppgiften avser och vilken straffskala som är tillämplig, vilket tjänstemän vid socialtjänsten normalt inte har tillräckligt med juridisk kompetens att bedöma. Genom att göra mer kunskap tillgänglig bedöms dagens lagstiftning i större utsträckning kunna tillämpas.

Vad gäller utbyte av uppgifter för att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet så visade kartläggningen att flera kommuner ansåg att dagens lagstiftning gav tillräckliga möjligheter att lämna ut uppgifter från socialtjänsten i brottsförebyggande syfte. I stället för en utvidgad möjlighet att lämna ut uppgifter ansåg flera att befintlig lagstiftning bör förenklas.

Socialtjänsten har redan i dag har relativt stora möjligheter att lämna ut uppgifter i brottsförebyggande syfte, bland annat om unga som riskerar att hamna i kriminalitet. Stöd för sådant utlämnande finns i 10 kap. 18 a § OSL. Bestämmelsen används dock i begränsad omfattning. Utifrån det lämnas ett antal förslag som syftar till att förenkla tillämpningen av den bestämmelsen. Det lämnas även förslag på vissa andra ändringar av bestämmelser i 10 kap. OSL för att utvidga den rättsliga möjligheten att lämna uppgifter och förenkla tillämpningen.

Förslag om en sänkt tröskel för när uppgifter om begångna brott kan lämnas ut med stöd av 10 kap. 23 § OSL lämnas samt en ändring som medför att den bestämmelsen – till skillnad från hur den tillämpas i dag – ska kunna användas för att bryta sekretess även om det inte finns en identifierad person som är misstänkt för brott.

En ny huvudregel

De förslag som lämnas utgör sammantaget en ny huvudregel i sekretesslagstiftningen för informationsdelning till brottsbekämpningen. De brottsbekämpande myndigheterna får nya och mer effektiva redskap för att hämta in information från ett stort

antal, vitt skilda, verksamheter. Utredaren bedömer att förslagen ger väsentligt förbättrade förutsättningar för brottsbekämpningen att få tillgång till information som behövs för att förebygga och bekämpa brott. Förslagen kommer dock inte att få önskat genomslag om inte brottsbekämpningen och informationsinnehavarna utvecklar sin samverkan. God samverkan bör bidra till en förståelse för varandras verksamheter och i förlängningen medföra att rätt uppgifter lämnas till den brottsbekämpande verksamheten.

Konsekvensanalys

Utredningen redogör för konsekvensanalyser utifrån olika aspekter. I den nya lagen omfattas socialtjänsten och hälso- och sjukvården i huvudsak endast av skyldigheten att lämna ut kontaktuppgifter eftersom uppgifter som skyddas av socialtjänstsekretess och hälso- och sjukvårdssekretess undantas från de övriga bestämmelsernas tillämpningsområde. Dessa verksamheter berörs i övrigt framför allt av förslagen om utökade möjligheter att lämna uppgifter enligt befintliga sekretessbrytande bestämmelser och en förenkling av vissa bestämmelser.

Det kan förväntas att socialtjänsten och hälso- och sjukvården kommer att ta emot en ökad mängd förfrågningar från brottsbekämpningen men även att verksamheterna i fler fall lämnar uppgifter på eget initiativ. Det bedöms samtidigt svårt att närmare kvantifiera hur mycket uppgiftslämnandet till brottsbekämpningen kommer att öka med anledning av författningsförslagen. Ett syfte med förslagen är att förenkla lagstiftningen, vilket bör leda till att prövningen blir enklare och tar mindre tid i anspråk. Trots det kan det ökade informationsflödet medföra en ökad administrativ tid. Den bör dock bli begränsad med hänsyn till förslagen som föreslås för dessa verksamheter.

När författningsändringarna träder i kraft är det viktigt att informera och utbilda personal inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården om tillämpningen av bestämmelserna.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för individ och familjestöd. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och pensionärsrådet 2023-12-07.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslagen som läggs fram om ett ökat informationsflöde till brottsbekämpningen (SOU 2023:69).

Brottslighetens utveckling och förändringstakt påverkar och ställer nya krav på det brottsbekämpande arbetet. En god samverkan mellan myndigheter men även med civilsamhälle och föreningar är en förutsättning för att gemensamt kunna förebygga och bekämpa brott.

Förvaltningen delar det som konstateras av utredningen, att socialtjänsten redan i dag har relativt stora möjligheter att lämna ut uppgifter i brottsförebyggande syfte, bland annat om unga som riskerar att hamna i kriminalitet. Förvaltningens preventiva, brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete fungerar väl och sker kontinuerligt i samverkan med bland annat polis, civilsamhället och föreningar. Tillsammans med polis och kriminalvård utvecklar förvaltningen gemensamma arbetssätt för att minska skjutningar och sprängningar inom samverkansmodellen Trefas. Förvaltningens övergripande brottsförebyggande råd, SkarpBrå, tillsammans med de lokala brottsförebyggande råden i stadsdelarna, verkar också för ökad trygghet och minskad brottslighet i stadsdelsområdet utifrån den lokala samverkansöverenskommelsen med polisen. Inom ramen för det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet bedrivs även samverkan med civilsamhället och föreningslivet.

En ökad möjlighet till informationsutbyte inom brottsbekämpningen kan leda till att socialtjänsten får tillgång till mer relevant och aktuell information om individer som är involverade i brottsliga aktiviteter. Detta kan bidra till att socialtjänsten kan fatta bättre informerade beslut när det gäller att bedöma och hantera risker samt mottaglighet och behov hos enskilda individer. Genom att få information om eventuell brottslighet kan socialtjänsten möjliggöra tidigt arbete för att förebygga och skydda personer från att utsättas för brott. Samtidigt är det viktigt att betona att integritet och rättssäkerhet måste beaktas när information delas och används. Det är viktigt att säkerställa att personuppgifter och privatliv respekteras samt att användningen av informationen är i linje med de rättsliga och etiska riktlinjer som gäller för socialtjänsten. Allmänheten och i synnerhet personer som vänder sig till socialtjänsten i utsatta situationer måste vara helt förvissade om på vilka premisser känsliga uppgifter är skyddade.

Socialtjänsten behöver även fortsatt ha en möjlighet att göra en lämplighetsbedömning i det enskilda fallet vid en begäran om utlämnande. På så sätt har tjänstepersoner vid socialtjänsten en möjlighet att göra en intresseavvägning och beakta den enskildes behov av stöd och vård. Förslagen måste implementeras på ett sätt som inte överbelastar socialtjänsten och som samtidigt tar hänsyn till eventuella behov av extra resurser och utbildning.

Jämställdhetsanalys

För att uppnå stadens politiska mål för jämställdhet bör konsekvenser för jämställdheten beaktas när förslag och åtgärder

presenteras så att såväl flickor och kvinnor som pojkar och män ges jämställda och likvärdiga villkor. Det är en viktig förutsättning för att möjliggöra likvärdig tillgång till stöd oavsett kön.

Förvaltningen gör bedömningen att förslagen inte på något beaktansvärt sätt påverkar jämställdheten mellan kvinnor och män.

Förvaltning föreslår att detta tjänsteutlåtande överlämnas som svar på remissen.

Karin Bülow
Stadsdelsdirektör

Hanna Jakhammer
Avdelningschef

Bilagor

1. Följebrev Betänkandet Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen - En ny huvudregel (SOU 2023:69), KS 2023
2. Remiss - Betänkandet Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen - En ny huvudregel (SOU 2023:69)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karin Bülow, Stadsdelsdirektör	2023-11-20
Hanna Jakhammer, Avdelningschef	2023-11-20